

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Gödöllő
Természetvédelmi mérnök**

**A fekete harkály és a közép fakopáncs finomléptékű
territórium-térképezése a Peszéri-erdőben**

Belső konzulens: Dr. Malatinszky Ákos
beosztás: egyetemi docens

Külső konzulens: Dr. Vadász Csaba
beosztás: őrszolgálati csoportvezető KNPI

Készítette: **Kocsán Gábor**
EJUV28
levelező

Intézet: Vadgazdálkodási és Természetvédelmi
Intézet

**Gödöllő
2023**

DIPLOMADOLGOZAT

TARTALMI KIVONATA

A fekete harkály és a közép fakopáncs finomléptékű territórium-térképezése a Peszéri-erdőben

Kocsán Gábor

Természetvédelmi mérnök, Msc, levelező
Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet

Belső témavezető: Dr. Malatinszky Ákos, egyetemi docens, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Külső témavezető: Dr. Vadász Csaba, őrszolgálati csoportvezető, Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

A vizsgált fajok az erdei életközösségek fontos résztvevői, azok kulcsfajainak is tekinthetők. Odvaik számos faj számára élőhelyet és közvetetten, a holtfák feltárásával, táplálkozó helyet biztosítanak. Állománynagyságukat elsősorban, a korosabb erdőállományok hiánya, valamint a holtfák mennyisége befolyásolja.

Vizsgálataimat a Bács-Kiskun és Pest vármegye határán található Peszéri-erdő Natura 2000 területének erdő művelési ágú részein végeztem. A felmérésem a két közösségi jelentőségű harkály fajra, a fekete harkályra, valamint a közép fakopáncsra terjedtek ki. Célkitűzéseim között szerepelt költőállományaik felmérése, territóriumaik finomléptékű térképezése, a territórium-választást befolyásoló tényezők feltárása, valamint a revírek észlelhetőségének időbeli variabilitásának a megállapítása.

A kutatás során az aktív hangbehívásos módszert alkalmaztam. Az erdőben található út-, és nyiladék hálózatra 150 méterenként ismétlődő lejátszási pontokat helyeztünk. Minden ponton a vizsgált fajok revírféltő hangadásait (dobolás, jellegzetes „nyávogó” hangadás) játszottam le. A harkályok territóriumméretei eltérőek lehetnek, különböző élőhelyeken. Ezért három izolációs távolságot (100-, 200-, 300-, 500 m) figyelembe véve állapítottam meg a territóriumok becsült számát (azokat tekintettem különböző territóriumnak, amelyek kívül estek az adott izolációs távolságon).

A 25 napos adatgyűjtés két bejárasi időszakra bontható. Ez idő alatt a vizsgált fajok esetében összesen 167 rekordot rögzítettem, amelyből 65 egyed mutatott territoriális magatartást. Összesen 444 db lejátszási pontot érintettem egy időszak alatt. Általánosan elmondható, hogy a fekete harkály esetében az észlelési valószínűség konstansnak mondható a két időszakra vetítve, ezzel ellentétben a közép fakopáncs észlelési valószínűsége magasabb volt a második bejárasi időszakban. A hanglejátszásra reagált egyedek lejátszási ponthoz való távolsága nagyságrendi értéket adott arról, hogy az erdő mely részeit érzékelttem.

Általánosan elmondható, hogy a Peszéri-erdőben a vizsgált fajok territórium denzitása kiemelkedő. A territoriális magatartást mutató egyedek rekordjai jól mutatják, hogy a fekete harkály számára a minimum 30 éves korú (főleg puhafás) helyi erdőállományok alapvetően megfelelőnek tekinthetők. A közép fakopáncs esetében pedig a minimum 40 éves korú helyi (főleg puhafás) erdőállományok tekinthetők optimálisnak.